

2019 YILI BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIKLARI TARAFINDAN SERMAYE TRANSFERİ ÖDENEKLERİNİN KULLANDIRILMASI, İZLENMESİ VE DENETİMİNE İLİŞKİN USUL VE ESASLAR

Amaç

Madde 1- Bu Usul ve Esasların amacı, Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlıklarının, Sermaye Transferleri Tertibinde yer alan ödeneklerinin ilgisine göre uygulayıcı kuruluşlara kullandırılması ile bu faaliyetlerin izlenmesi ve denetimine ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

Madde 2- Bu Usul ve Esaslar, Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlıklarının, sorumlu olduğu bölgelerde uygulanacak eylem planları dikkate alınarak sulama sistemlerinin rehabilitasyonu ve yaygınlaştırılması, hayvancılık ve bitkisel üretim altyapısı, arazi toplulaştırma, doğal kaynakların korunması ve geliştirilmesi, tarla içi geliştirme hizmetleri, kırsal kalkınma, turizm ve kültürel miras altyapısı, kurumsal ve beşeri kapasitenin artırılması, kentleşme, çevre, yenilenebilir enerji ve enerji verimliliği konularına ilişkin proje ve faaliyetler ile bölgelerin gelişme potansiyelini artırmaya ve kalkınmasına katkı sağlayacak araştırma ve etüd projelerinin ve 2019 Yılı Yatırım Programı dâhilindeki mevcut ve yıl içerisinde dâhil edilecek yeni projelerin desteklenmesini kapsar.

Dayanak

Madde 3- Bu Usul ve Esaslar, 27/10/1989 tarihli ve 388 sayılı Güneydoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilatının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 1 inci ve 2 nci maddesi, 3/6/2011 tarihli ve 642 sayılı Doğu Anadolu Projesi, Doğu Karadeniz Projesi ve Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlıklarının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (g) bendi ve 22/12/2018 tarihli ve 7156 sayılı 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununun E Cetvelinin 19 uncu maddesi ile 767 sayılı 2019 Yılı Yatırım Programının Kabulü ve Uygulanmasına Dair

Cumhurbaşkanı Kararı ve 13 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4- (1) Bu Usul ve Esaslarda geçen;

- a) Ajans: İlgili kalkınma ajansını,
- b) Alt Proje: Uygulayıcı Kuruluş tarafından yürütülecek ve bir proje kapsamında desteklenen detaydaki her bir Alt Projeyi,
- c) Bakan: Sanayi ve Teknoloji Bakanını,
- ç) Bakanlık: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığını,
- d) Başkan: Bölge Kalkınma İdaresi Başkanını,
- e) Bilgilendirme dokümanı: İdare tarafından uygulanacak olan alt projeleri uygulayıcı kuruluşlara tanıtmak, proje seçim ve uygulama süreçlerinde geçerli olan özel hususları belirtmek üzere hazırlanan doküman, proje rehberi, proje çağrı rehberi, proje teklif formu vb. belgeleri,
- f) Bölge: DAP, DOKAP, GAP ve KOP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlıkları kapsamındaki illeri içine alan bölgeleri,
- g) Destek Programı: Öncelikleri İdare tarafından belirlenen ve İdare ve uygulayıcı kuruluşlar arasında yapılacak protokol çerçevesinde aktarılacak kaynağın kullanım esaslarını ortaya koyan programı,
- ğ) EKAP: Elektronik Kamu Alımları Platformunu,
- h) Eş Finansman: Alt Projenin toplam finansman ihtiyacının Uygulayıcı Kuruluş tarafından sağlanan nakdi katkı tutarını,
- ı) İdare: Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlıklarını,
- i) Muhasebe Birimi: Uygulayıcı Kuruluşun muhasebe hizmetlerinin yürütüldüğü birimi veya birimleri,
- j) Proje: Yatırım Programında yer alan sermaye transferi ödeneklerinden İdarelerce desteklenmesi öngörülen faaliyet konularının bütünü,

k) Proje Hesabı: Uygulayıcı Kuruluş tarafından projeler için kamu sermayeli bankalarda açılan, işlemleri Uygulayıcı Kuruluşun muhasebe hizmetlerinin yürütüldüğü muhasebe birimi tarafından yürütülen, İdarenin harcama onayı olmadan ödeme yapılamayan ve İdare tarafından internet bankacılığı kanalı ile anlık olarak izlenebilen ve muhasebe birimince 17 Ekim 2017 tarihli ve 30213 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu İdarelerine Ait Özel Hesaplara İlişkin İşlemlerin Muhasebeleştirilmesine Dair Yönetmelik hükümleri gereğince işletilen hesabı,

l) Proje Ödeneği: Belli bir proje için Bakan onayı ile tahsis edilen ve uygulayıcı kuruluş ile İdare arasında imzalanan protokolde belirtilen toplam ödenek miktarını,

m) Proje Teklif Listesi: İdare tarafından desteklenmesi uygun görülen ve Bakan onayına sunulmak üzere hazırlanan, asıl ve yedek proje/Alt Projeleri içeren listeyi,

n) Protokol: İdare ve Uygulayıcı Kuruluş arasında imzalanan ve desteklenen projelere ilişkin uygulama, finansman, izleme, değerlendirme vb. konular ile proje ödeneğini içeren sözleşmeyi,

o) Uygulayıcı Kuruluş: İlgili proje kapsamında Alt Projenin uygulamasını gerçekleştirecek olan il özel idareleri, yatırım izleme ve koordinasyon başkanlıkları (YİKOB), belediyeler, kalkınma ajansları, araştırma kuruluşları, üniversiteler ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarını,

ifade eder.

Proje bütçesi

Madde 5- (1) 2019 Yılı İdare Bütçesinin 07.1 tertibinde yer alan ödenek, 7156 sayılı “2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu” eki E Cetvelinin 19 uncu maddesine istinaden kullanılır.

(2) Yıl içerisinde 2019 Yılı Yatırım Programına İdare uhdesinde herhangi bir proje ya da Alt Proje dâhil edilmesi veya mevcut projelerden herhangi birisine ek ödenek verilmesi durumunda bu Usul ve Esaslar geçerlidir.

Desteklenecek projelere ilişkin esas ve öncelikler

Madde 6- Projelerin/Alt Projelerin uygulanmasına ilişkin esas ve öncelikler:

(1) Bu Usul ve Esaslar doğrultusunda uygulanacak projelerin İdare Bölgesindeki hangi illeri kapsayacağını, her bir projenin niteliğini dikkate alarak belirlemeye İdare yetkilidir.

(2) Alt Projelerin bütçeleri katma değer vergisi (KDV) dâhil hazırlanır ve teklif edilir.

(3) Alt Projelere ilişkin işlerin gerçekleştirilmesinden ve uygulamanın denetiminden Uygulayıcı Kuruluşun üst amiri, izleme ve değerlendirmesinden ise İdare sorumludur.

(4) İdare, gerçekleştirilecek olan ihalelerde gözlemci bulundurma ve projelerin gerçekleştirilmesine yönelik olarak her türlü teknik ve mali incelemeler yapma ve yaptırma hakkına sahiptir.

(5) Mevcut projelere ilişkin kontrolörlük ve ihale giderleri, yapılacak protokol çerçevesinde karşılanabilir.

(6) Destek programları kapsamında mevcut ve gelecek yıllarda yapılması öngörülen projelere ait danışmanlık hizmetleri ile etüt ve proje çalışmaları bu Usul ve Esaslar kapsamında desteklenebilir.

(7) Uygulayıcı Kuruluşun ihaleye ilişkin yapacağı harcamalar eş finansman olarak kabul edilmez.

(8) Kamulaştırma ihtiyacı olan projelerde kamulaştırma giderleri Uygulayıcı Kuruluşun kaynaklarından karşılanır. Uygulanması teklif edilecek projeler için gereken kamulaştırma, arazi tahsisi ile her türlü izin ve ruhsat işlemlerinin, projenin İdareye teklif edilmesi öncesinde tamamlanmış olması esastır.

(9) Uygulayıcı Kuruluşun kendi kaynaklarından veya başka bir kurum tarafından hali hazırda desteklenen faaliyetler bu Usul ve Esaslar kapsamında desteklenmez.

(10) Desteklenen projeler kapsamında gerçekleştirilecek ihalelerde kullanılacak ekipman, mal ve hizmet alımı ile yapım işlerinde 4/1/2002 tarihli 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 63 üncü maddesi hükmü çerçevesinde yerlilik unsuru dikkate alınır.

(11) Uygulayıcı kuruluş, proje ödeneğinin aşılması kaydıyla 5/1/2002 tarihli 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nda tanımlanan limitler dâhilinde İdarenin onayını alarak iş artışı yapabilir. İş artış tutarının İdarenin mali desteğinden fazla olması durumunda, söz konusu fazla tutar iş artış bedelinin uygulayıcı kuruluş tarafından karşılanması şartıyla kabul edilir.

(12) 2018 ve önceki yıllarda girişilen yüklenme artıkları da dâhil olmak üzere, 2018 ve önceki yıllarda başlanmış ve yıllara sâri olarak yürütülen proje ve alt projelerde ortaya çıkan

ihtiyaçlar nedeni ile ilgili uygulayıcı kuruluşa aktarılan toplam ödenek miktarı aşılmamak kaydı ile proje ödenekleri de dâhil olmak üzere proje revizyonları uygulayıcı kuruluşların talebi üzerine uygun görülmesi durumunda İdare tarafından yapılabilir.

(13) Harcamalar ve proje uygulamaları, Uygulayıcı Kuruluşun tabi olduğu mevzuat çerçevesinde; her türlü idari, teknik, mali ve hukuki sorumluluk Uygulayıcı Kuruluşta olmak üzere gerçekleştirilir.

(14) Uygulayıcı Kuruluştan İdarelerin uygun gördüğü öncelik alanlarında eş finansman katkısı istenebilir. Eş finansman için tespit edilen oran, söz konusu projenin gerçekleştirilmesine yönelik yapılan ihalelerin ve diğer alımların toplam bedeli üzerinden hesaplanır.

(15) KDV dâhil ihale ve diğer alım bedelleri toplamı, onaylanan proje tutarından fazla olduğu takdirde, fazla olan tutar uygulayıcı kuruluş tarafından karşılanır. Bu durumda, uygulayıcı kuruluş proje tutarının aşımına ilişkin gerekçeli raporunu idareye sunar ve ancak İdarenin onayı sonrası yüklenici ile sözleşme imzalar. Fazla olan tutarın uygulayıcı kuruluş tarafından karşılanmaması halinde İdare, protokolü tek taraflı olarak feshedebilir.

(16) Feshe konu projeler, yeni proje olarak uygulayıcı kuruluş tarafından aynı yıl içerisinde İdareye tekrar teklif edilemez.

(17) İdare, gerekli görür ise proje başvuru kabulü, değerlendirme, uygulama, izleme ve denetleme süreçlerinin tümünü bir yönetim sistemi üzerinden gerçekleştirir.

(18) Desteklenecek projelerin EK I'de tespit edilen proje öncelik ve kriterleri ile 2018/12 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi'nin eki 2019-2021 Dönemi Yatırım Programı Hazırlama Rehberi'nin "III. 2019-2021 Dönemi Kamu Yatırım Politikasının Öncelikleri" bölümünde yer alan ilgili önceliklere uygun olması gerekmektedir.

Proje kabul süreci

Madde 7- (1) İdare, desteklenecek projelere ilişkin konularını proje başvuru sürecinden önce Bakanlık ile paylaşır. Bakanlıktan 15 gün içerisinde desteklenecek konulara ilişkin ilave öneri gelmemesi durumunda EK I'de tespit edilen projelerin öncelik ve kriterleri ile İdarenin belirleyeceği proje uygulama esaslarını içeren bilgilendirme dokümanları duyurulur.

(2) Proje teklif listesi idare tarafından aşağıda belirtilen usuller çerçevesinde tespit edilir:

a) Uygulayıcı Kuruluşlara EK I'de tespit edilen projelerin öncelik ve kriterleri ile İdare'nin belirleyeceği proje uygulama esaslarını içeren bilgilendirme dokümanlarının duyurulması neticesinde, bu dokümanlarda belirtilen süre içerisinde ve istenilen formatta sunulan proje başvurularının değerlendirilmesi yoluyla,

b) İdarenin bölge için EK I'de tespit edilen proje öncelik ve kriterleri çerçevesinde önemli gördüğü alanlarda bu alanlardan sorumlu uygulayıcı kuruluşlar ve projenin doğrudan tespiti yoluyla.

(3) İdare tarafından hazırlanan ve finanse edilmesi uygun görülen projeleri içeren proje teklif listesi asıl ve yedek projeler ile birlikte EK II-1 formatında Bakan onayına sunulur.

(4) Bakan Onayı alındıktan sonra İdare ile Uygulayıcı Kuruluş arasında, bu Usul ve Esaslara dayanarak hazırlanacak bir protokol imza edilir. Protokol içeriğini Başkan belirlemeye yetkili olup protokol ile Usul ve Esaslar arasında ihtilaf olması halinde Usul ve Esaslarda yer alan hükümler geçerlidir.

Proje uygulama süreci

Madde 8- Proje uygulamalarında aşağıda yer alan hükümler geçerlidir:

(1) İdare tarafından hazırlanan protokol metinleri Uygulayıcı Kuruluşlara gönderilir. Uygulayıcı kuruluş tarafından tebliğ tarihini müteakip 30 gün içerisinde imzalanmayan protokollere ilişkin projeler desteklenmez.

(2) Protokollerin imzalanmasını takiben Uygulayıcı Kuruluş tarafından ihale işlemleri yapılır. Protokolün imzalandığı tarihten itibaren 60 gün içinde EKAP sisteminde ihale kaydının yapılarak ihale kayıt numarasının alınması gereklidir. Ek süre talebi olursa Başkan onayı ile uzatılabilir. İhale sonuçlanırsa idareye ivedilikle bildirilir. Ek süre sonunda da ihale kayıt numarası alınamazsa/ihale ilanı yayımlanamaz veya daveti yapılamazsa/ihale sonuçlandırılmazsa projeler feshedilmiş sayılır.

(3) İdare tarafından proje ödeneğinin yüzde 10'una tekabül eden kısmı, Uygulayıcı Kuruluşun ihaleye çıkabilmesi amacıyla proje hesabına aktarılabilir.

(4) Proje hesabına nakit aktarımının yapılabilmesi için Uygulayıcı Kuruluş ilgili ödemeye ilişkin protokolde belirtilen ve tabi olduğu mevzuat gereğince hazırlayacağı ödeme evraklarını İdareye sunar. İdare, gerekli inceleme sonucunda uygun görmesi halinde talep edilen tutarı proje hesabına aktarır ve gerekli harcama onayını verir. Proje hesabına yapılacak nakit aktarımının miktarı; üçüncü fıkra uyarınca ön ödeme yapılan projelerde ön ödeme bedeli

ilk hak edişten kesilerek ve her hak edişten eş finansman oranı kadar kesinti yapılarak belirlenir. Projede ödeneği aşan iş artışı olması durumunda ise ödeneği aşan kısım Uygulayıcı Kuruluşun eş finansmanı olarak değerlendirilerek nakit aktarımlar gerçekleştirilir.

(5) İhale usulü ile gerçekleştirilecek işlerde ihale esnasında ve ihale sonrası yer teslimi aşamasında İdare gerekli gördüğü takdirde gözlemci bulundurabilir.

(6) Proje bazında nihai ödenek, geçici kabul ve/veya muayene kabul belgelerinin Uygulayıcı Kuruluş tarafından ikmalinden ve kesin hesaba ilişkin sunulan söz konusu belgelerin İdarece incelenerek uygun bulunmasından sonra proje hesabına aktarılır.

(7) Proje ve ödeme süreciyle ilgili ortaya çıkacak tüm teknik, idari, mali ve hukuki sorunlara yönelik sorumluluk Uygulayıcı Kuruluşa aittir.

(8) İlgili ödenekler ve proje hesapları Muhasebe Birimi tarafından Kamu Haznedarlığı Genel Tebliği hükümlerine göre işletilir. Proje hesabı uygulamasının sona ermesi halinde bu durum Uygulayıcı Kuruluş tarafından Muhasebe Birimine bildirilir. Bu bildirim üzerine elde edilen gelirler ve proje sonunda hesapta kalan tutar Muhasebe Birimi tarafından İdareye geri aktarılır.

(9) İdare gerek görmesi durumunda proje hesaplarının dökümünü Uygulayıcı Kuruluştan veya Muhasebe Biriminden herhangi bir zamanda talep edebilir.

(10) Projelere her türlü yeni Alt Proje ilavesi ya da Alt Proje çıkartılması Bakan onayına tabidir.

(11) Projenin toplam ödeneğinin aşılması kaydıyla proje ve alt proje revizyonları Başkan onayıyla gerçekleştirilir.

(12) Asıl listelerde yer alan Alt Projelerden artan ödenek Başkan onayıyla öncelikle ilgili ilin yedek listesinde yer alan projelere, ardından diğer illerin aynı proje dâhilindeki yedek projelerine ödenek olarak aktarılabilir.

(13) İdare tarafından uygun görülen sebeplerle yılı içerisinde tamamlanamayacak Alt Projelerin ödeneği, protokol imzalanmış olması kaydıyla, Uygulayıcı Kuruluşun proje hesabına defaten blokeli olarak aktarılabilir.

(14) Projenin veya alt projenin feshedilmesi veya artan ödenek sebebiyle iade alınan ödenek idarenin gelir hesabına aktarılır.

(15) Alt Projelerin uygulandığı tesis ve alanlarda ve/veya Alt Proje alanlarına giden ana yol güzergâhındaki uygun yerlere; Alt Proje bilgilerini içeren, Alt Projenin hangi kurum tarafından uygulandığı ve finansmanının İdare ve Bakanlık tarafından sağlandığını belirten, ölçüleri ve bilgileri İdare tarafından belirlenecek bilgilendirme tabelaları yer alacaktır. Bilgilendirme tabelaları yer teslimini takiben otuz (30) gün içerisinde Alt Proje sahasına yerleştirilir.

(16) Alt Projelerde kullanılacak görsel, yazılı, basılı her türlü materyallerde İdare tarafından belirlenecek görünürlük rehberi esas alınır.

İzleme ve değerlendirme

Madde 9- Projelerin izleme ve deęerlendirilmesinde uyulacak hususlar Şunlardır:

(1) İdare tarafından gerekli görölen projelerde; Uygulayıcı Kuruluş, yatırım öncesi ve sonrasını yansıtan bir rapor hazırlar ve iki duruma ilişkin bilgi, belge ve fotoğraf gibi görselleri kayıt altına alarak İdareye iletir.

(2) Uygulayıcı Kuruluş, protokolün imzasını müteakip üçer aylık dönemler itibarıyla her bir Alt Proje için yatırımların mevcut durumu, karşılaşılan sorunlar ve bir sonraki dönem için öngörölere ilişkin bilgileri içeren İzleme Tablosunu (EK II-2) doldurarak İdareye iletir.

(3) İdare, izleme raporları ve gerekli görürse saha ziyaretleri doğrultusunda değerlendirmeler yaparak gecikme ya da tamamlanamama riski bulunan Alt Projelere ilişkin olarak erken uyarı raporları hazırlar ve Uygulayıcı Kuruluşa gönderir.

(4) Uygulayıcı Kuruluşlara tahsis edilen ödenek çerçevesinde yılı içerisinde tamamlanamayan ve bir sonraki yıla sarkan işlerin durumu, ödemeleri ve işin tamamlanacağı tahmini tarihi içeren “Bir Sonraki Yıla Sarkan İşler İzleme Tablosu” (EK II-3) doldurularak Uygulayıcı Kuruluş tarafından 2019 yılı Kasım ayı sonuna kadar İdare’ye iletilir.

(5) İdare, gerekli gördüğü durumlarda Uygulayıcı Kuruluştan ek bilgi talebinde bulunabilir.

(6) İdare, her izleme dönemi sonunda uygulayıcı kuruluşlar tarafından gönderilen izleme raporları doğrultusunda hazırlayacağı Genel İzleme Raporunu Ek III’te yer alan format çerçevesinde Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına iletir.

(7) İdare, Alt Proje uygulamalarının herhangi bir safhasında usulsüzlük veya uygunsuzluk tespit etmesi durumunda söz konusu usulsüzlük veya uygunsuzluğu Uygulayıcı Kuruluşun üst yöneticisine rapor eder. Soruşturma neticelenene kadar Alt Projeye ilişkin ödemeler askıya alınır.

(8) Uygulayıcı Kuruluşun kusuru nedeniyle herhangi bir Alt Projenin tamamlanamaması ve yatırımın yarıda kalması durumunda Alt Projenin ödemeleri derhal durdurulur. Yapılacak inceleme ve soruşturma neticesinde yüklenicinin hak etmiş olduğu bütün ödemeler gerçekleştirilir ve varsa ortaya çıkan kamu zararı, sorumlulardan genel hükümlere göre tazmin edilir.

(9) Gerekli durumlarda, İdare Alt Proje izlemelerini Bölgesinde bulunan Ajansların personeli vasıtasıyla gerçekleştirebilir. Bu hususa ilişkin detaylar İdare ile Ajanslar arasında imzalanacak protokollerle belirlenir.

Kalkınma ajansları ile yürütülecek ortak destek programları

Madde 10- Ajanslar ile gerçekleştirilecek ortak destek programlarına münhasır hükümler şunlardır:

(1) Ortak Destek Programı başvuru rehberlerini İdare ve Ajans birlikte hazırlar. Ortak Destek Programı uygulamalarında değerlendirme komitesi, yediyi geçmemek üzere; İdare temsilcileri arasından Başkan tarafından belirlenen azami 4 üye, Ajanslardan İdareye bildirilen azami 5 üyeden teşkil edilir. Komite, Başkan onayı ile görevlendirilir. Puan sıralamasına göre asıl ve yedek listeden oluşmuş nihai değerlendirme listesi, Değerlendirme Komitesi tarafından Bakan onayına sunulmak üzere İdareye sunulur.

(2) Bakan onayından sonra asıl ve yedek listedeki Alt Projeler, Ajansın ve İdarenin internet sayfalarında ilan edilir.

(3) Destek programları için kullanılacak kaynak İdare tarafından ilgili Ajansa Başkan onayı ile aktarılır. Ajans; kaynağı, her türlü teknik, idari, mali ve hukuki sorumluluk kendisinde olmak üzere kullanır.

(4) İdare tarafından gerekli görülen durumlarda; Ajans tarafından uygulanacak Alt Projelerde, yatırım öncesi ve sonrasını yansıtan bir rapor Ajans tarafından hazırlanır ve görsellerle kayıt altına alınarak İdareye iletilir.

(5) Ajans tarafından protokolün imzasını müteakip üçer aylık dönemler itibarıyla her bir proje için yatırımların mevcut durumu, karşılaşılan sorunlar ve bir sonraki dönem için öngörülere ilişkin bilgileri içerecek İzleme Tablosu (EK II-2) doldurularak İdareye iletilir.

(6) Usulsüzlük veya uygunsuzluklar ile uygulanan yaptırımlar veya işlemler olduğu takdirde İdareye bildirilir.

(7) Uygulayıcı Kuruluşlara tahsis edilen ödenek çerçevesinde yılı içerisinde tamamlanamayan ve bir sonraki yıla sarkan işlerin durumu, ödemeleri ve işin tamamlanacağı tahmini tarih (EK II-3) marifetiyle doldurularak Ajans tarafından her yıl Kasım ayı sonuna kadar İdareye iletilir.

(8) Bu Usul ve Esaslar kapsamında Ajansa aktarılan kaynak, 25/1/2006 tarihli 5449 sayılı Kalkınma Ajanslarının Hizmetlerine İlişkin Kanun, 15/7/2018 tarihli ve 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar İle Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ve ilgili mevzuat ile Ajansın yılı bütçesi itibarıyla tabi olduğu limit hesaplamalarına dâhil edilmez.

(9) Ortak Destek Programlarına ilişkin bu Usul ve Esaslarda düzenlenmeyen hususlar 8/11/2008 tarihli ve 27048 sayılı Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde yürütülür.

Denetim

Madde 11- Alt Projelerin denetiminden Uygulayıcı Kuruluşun üst yöneticisi sorumludur. İdare, gerekli gördüğü durumlarda Uygulayıcı Kuruluşun üst yöneticisine durumu bildirerek Alt Projelere ilişkin soruşturma veya denetim yapılmasını talep edebilir.

İstisna

Madde 12- (1) İdare ile Uygulayıcı Kuruluş arasında protokolü 2018 yılı ve öncesinde imzalanan ve halen devam etmekte olan Alt Projelerin 2019 yılında aktarılan ödenek ile gerçekleştirilecek faaliyetlerinde, bu Usul ve Esasların 7 nci maddesinin ikinci fıkrasındaki hükümler uygulanmaz.

(2) EK-I'de yer alan proje özelinde yer alabilecek istisnalar ve ilgili İdareye has koşullar bu madde kapsamında değerlendirilir.

Tereddütlerin giderilmesi

Madde 13- Bu Usul ve Esasların uygulanması sırasında ortaya çıkacak tereddütleri gidermeye, ilke ve standartları belirlemeye ve uygulama birliğini sağlamaya, gerekli bilgi ve belgeyi istemeye Bakanlık yetkilidir.

Yürürlük

Madde 14- Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Sayıştay ile Hazine ve Maliye Bakanlığı görüşleri alınan bu Usul ve Esaslar, Bakan tarafından onaylandığı tarih itibarıyla yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 15- Bu Usul ve Esaslar, Bakan adına ilgili Başkan tarafından yürütülür.

EK-I: BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIKLARI TARAFINDAN UYGULANACAK PROJELERE İLİŞKİN ESAS VE ÖNCELİKLER

EK-I/1. SULAMA SİSTEMLERİNİN REHABİLİTASYONU VE YAYGINLAŞTIRILMASINA İLİŞKİN UYGULAMALAR İÇİN ÖNCELİK VE KRİTERLER

(1) Desteklenecek projelerde aşağıdaki hususlara öncelik verilir:

- a. Cazibeli ve kapalı (borulu) sisteme dayalı olan,
- b. Tarım ve Orman Bakanlığı'nın ilgili illerdeki arazi toplulaştırması bitmiş alanlara yönelik,
- c. Gelir seviyesi düşük ve göç veren bölgelere yönelik,
- ç. Önceki yıllarda Uygulayıcı Kuruluş tarafından desteklenmiş faaliyetleri tamamlama, yenileme ve modernizasyon niteliği taşıyan,
- d. Su kaynağının yeterli olması halinde sulama göleti tamamlanmış fakat sulama tesisi yarım kalmış veya başlanmamış,
- e. Bakım ve onarım ihtiyacı nedeniyle, geçici olarak hizmet dışı kalmış sulama tesislerinin yeniden hizmete açılmasına yönelik,
- f. Küçük ölçekli gölet ve sulama sistemlerinin rehabilitasyonu ve yaygınlaştırılması projelerinde İdare bölgelerinde, ilgili bakanlıklar tarafından uygulanan Havza Rehabilitasyon Projeleri kapsamına dahil edilmiş,
- g. Yararlanıcılar tarafından eş finansman desteği bulunan ve/veya tamamlayıcı nitelikteki tarla içi geliştirme hizmetleri yatırımlarını içeren,
- ğ. Sulamaya açılan alanlarda bilinçli su kullanımı, sulama alanı ve oranının artırılması, işletme bakım ve yönetim konularına yönelik; projeler öncelikli olarak desteklenir.

(2) DSİ planlama ve sulama sahası içerisinde yer alan projeler Program kapsamında teklif edilemez. Ancak DSİ tarafından daha önce yapılan küçük ölçekli sulama

projelerinin rehabilitasyon için (Açık kanal sulama sisteminden borulu şebeke sistemine dönüştürülmesi) DSI'nin muvafakat vermesi halinde Uygulayıcı Kuruluş tarafından proje geliştirilebilir.

- (3) Teknik özellikleri bakımından kapalı sistemin uygulanamayacağı sahalarda gerekçeli teknik rapor sunulması halinde açık sistem projeleri değerlendirmeye alınır.
- (4) Yeterli depolaması olmayan projelerde, su kaynaklarının en kurak aylardaki debileri esas alınır.
- (5) Tarımsal sulama amacıyla kullanılmak üzere yapılacak olan gölet ve depolama projeleri desteklenir. Yeni yapılacak göletlerde gölet sulama şebekesi ile birlikte teklif edilir. Göletlerin gövde yüksekliği 25 metrenin üzerinde olamaz.
- (6) Klasik sistem açık kanal sulama şebekesi ile sulama yapılan yeraltı sulama kooperatif sahalarının basınçlı sulama şebekelerine dönüştürülmesine yönelik rehabilitasyon projeleri, arazi toplulaştırma (AT) çalışmalarının tamamlanmış olduğu bölgelerde desteklenebilir.
- (7) Gölet alanının güvenliği ve biyolojik kirlenmesini önleyici tedbirlere yönelik projeler desteklenir.
- (8) Hayvancılığın yoğun olarak yapıldığı meralar öncelikli olmak üzere hayvan içme suyu (HİS) gölet ve depolarının inşası desteklenebilir.
- (9) Birden fazla yerleşim birimi tarafından ortak olarak kullanılacak nitelikteki projeler ile mevcut HİS göletlerinin rehabilitasyonu niteliğinde yapılacak olan işler öncelikli olarak değerlendirilir.
- (10) İhtiyaç duyulan alanlarda sıvatlar vasıtasıyla hayvan içme suyunu temin etmek üzere depolama alanı (kaptaj/su deposu) ve iletim kanalları yapımına yönelik projeler değerlendirmeye tabi tutulur.
- (11) İhtiyaç duyulan alanlarda ekonomik avantaj sağlayan sondaj ve yenilenebilir enerji sistemleri ile bütünleşik sulama tesisi ve hayvan içme suyu ihtiyacının karşılanmasına yönelik uygulamalar da desteklenebilir. Projeler tamamlandıktan

sonra işletme aşamasında tesislerden tam randıman alınabilmesi için, projelerin uygulama aşamasında tesisin devredilebileceği bir muhatap (sulama kooperatifi veya sulama birliği) belirlenmesi ve tesisin işletmeye alınma safhasında söz konusu muhataba devredilmesi öncelikli olarak değerlendirilir.

(12)Kapalı sistem sulama tesislerinin suyun daha etkin ve tasarruflu kullanılması amacıyla kartlı sistem veya sayaç sistemine göre projelendirilmesi öncelikli olarak değerlendirilir.

EK-I/2. HAYVANCILIK ALTYAPISINA İLİŞKİN UYGULAMALAR İÇİN ÖNCELİK VE KRİTERLER

(1) Hayvancılık altyapısına ilişkin projelerde aşağıdaki hususlara öncelik verilir:

- a. Ruhsatlı Canlı Hayvan Pazarı ve/veya Borsası, Hayvan Park ve Panayırı kurulumu, eksiklerinin tamamlanması ve mevcutların modernizasyonu projeleri,
- b. Mevcut kesimhanelerinin ruhsatlandırmasına yönelik modernizasyon projeleri ve yeni yapılacak olan ruhsatlı kesimhanelerin yapımına yönelik projeler,
- c. (a) ve (b) bendlerindeki projelerde yüzde 10'dan az olmamak üzere Başkanlıklarca belirlenecek oranda eş finansman sağlanan projeler,
- ç. Büyükbaş, küçükbaş ve kanatlı hayvan yetiştiriciliğinin geliştirilmesi amacıyla kurulacak barınak, işleme tesisleri ve makine-ekipmanların temin edilmesine veya bunların rehabilitasyonuna yönelik projeler,
- d. Yayla ve merada yetiştiricilik yapan çiftçilerin yaşam şartlarının iyileştirilmesine yönelik projeler,
- e. Bölgeye uyumlu yüksek verimli büyükbaş ve küçükbaş ırkların bölgede yaygınlaştırılmasını sağlayacak projeler ile et, süt ve yapağısının kalite ve pazar değerinin artırılması için gerekli tesis ve makine-ekipman sağlamaya yönelik projeler,

- f. Hayvanların beslenmesi, barınması, yönetimi, refahı ve sağlıklı yaşaması amacıyla kurulacak tesislerin ve makine-ekipmanın teminine veya bunların rehabilitasyonuna yönelik projeler,
 - g. Arıcılık alt yapısının iyileştirilmesi ve arıcılığın geliştirilmesine yönelik projeler,
 - ğ. İpek üretim ve kalitesinin artırılmasına yönelik ipek böcekçiliği projeleri,
 - h. Balık yetiştirme ve avcılık için tesis ve ekipman temini, yavru balık ve yem temini, eğitim, ürün işleme ve pazarlama konularını içeren projeler desteklenir.
- (2) Ruhsatlı Canlı Hayvan Pazarı ve/veya Borsası, Hayvan Park ve Panayırı gibi hayvancılık alt yapısının iyileştirilmesine yönelik faaliyetlere (yeni tesis veya rehabilitasyon) ilişkin gerçekleştirilecek projelerin tespiti, İdare tarafından il/ilçe merkezlerinin hayvan sayısı, hayvan hareketi, erişilebilirlik ve pazar irtibatı gibi hususlar dikkate alınarak gerçekleştirilecek teknik analizler kapsamında yapılır.
- (3) Ruhsatlı Canlı Hayvan Pazarı ve/veya Borsası, Hayvan Park ve Panayırı gibi hayvancılık alt yapısının iyileştirilmesine yönelik faaliyetlere ilişkin projelerin bu Usul ve Esaslar kapsamında alınacak Bakan Oluru ile programa alınmasının ardından İdare tarafından proje listesinde yer alan kurum ve kuruluşlara aşağıda belirtilen belgeleri sunmaları için resmi bildirimde bulunulur:
- a. Projenin yapımına ilişkin Belediye/İl Özel İdaresi encümen ve/veya meclis kararı,
 - b. Projenin uygulanacağı arazinin belediyeye/İl Özel İdaresine ait olması halinde tapu sureti veya hazineye ait olması halinde arazi (ön) tahsisini gösterir belge,
 - c. İnşaat ruhsat izni,
 - ç. Yeni yapım projelerinde uygulama alanına aplikasyonu,
- (4) Hayvancılık altyapısına yönelik yapılacak her bir proje için yer seçiminin ve uygulama projesinin ihtiyaca ve mevzuatına uygun olduğuna ilişkin ilgili kurumlardan uygun görüş yazısı Uygulayıcı Kuruluş tarafından sağlanır.
- (5) Hayvancılık altyapısının geliştirilmesine yönelik yürürlükte olan mevzuat çerçevesinde diğer Bakanlıklarca uygulanan programların tamamlayıcısı olmak

üzere, Uygulayıcı Kuruluş tarafından arıcılık, tavukçuluk ve büyükbaş-küçükbaş hayvan yetiştiriciliği konularında proje bazlı destek sağlanabilir.

(6) Atık yönetimi ve biyogaz üretimine yönelik projelere destek sağlanabilir.

EK-I/3. BİTKİSEL ÜRETİM KONULARINA İLİŞKİN UYGULAMALAR İÇİN ÖNCELİK VE KRİTERLER

(1) Desteklenecek projelerde aşağıdaki hususlara öncelik verilir:

- a. Bölgeler için başat tarım ürünlerinin kalitesinin yükseltilmesine yönelik ve bu ürünlere rekabet üstünlüğü sağlayacak projeler,
- b. Bölgeye adapte olmuş iklim ve toprak yapısına uygun yerel tohumların üretiminin desteklenerek sürdürülebilirliğin sağlanmasına yönelik projeler,
- c. Mevcut bitkisel üretimde farklı üretim tekniklerine (organik, iyi tarım vb. uygulamalar) geçişi hızlandırmaya yönelik projeler,
- ç. Bölgede eğitim amaçlı pilot örnek teşkil etmesi amacıyla kamu kurumlarının yapacağı sera projeleri,
- d. Örnek teşkil edecek sebze, meyve ve süs bitkileri yetiştiriciliğinin yaygınlaştırılması amacıyla işletme mantığı ile yapılacak sera ve kapama meyve bahçesi projeleri,
- e. Bölgenin sahip olduğu zengin tıbbi ve aromatik bitki florası ve pazarlama olanakları dikkate alınarak yetiştiriciliğin yaygınlaştırılmasına yönelik projeler,
- f. Bölgeye adapte olmuş iklim ve toprak yapısına uygun sertifikalı yem bitkileri ve hububat bitkileri tohumlarının bölgelerdeki çiftçiye tanıtımı sağlanarak kullanımını yaygınlaştırmaya yönelik projeler,
- g. Bölgede yem bitkileri yetiştiriciliğini geliştirmeye yönelik projeler,
- ğ. Meraların alt yapısının, niteliğinin ve kullanım imkânlarının iyileştirilmesine yönelik projeler,
- h. Gıda kayıplarını önlemek üzere yapılacak soğuk hava deposu projeleri,

1. Üretici örgütlülüğünün güçlendirilmesine yönelik projeler (kümelenme, kooperatifleşme, birlik kurma v.b.) desteklenir.
- (2) İdare, gerekli görürse, havza bazlı bitkisel üretim projeleri uygulamak üzere proje yarışmaları düzenleyebilir ve tahsis edilen ödeneği seçilen projelere yönlendirebilir.

EK-I/4. KIRSAL KALKINMA KONULARINA İLİŞKİN UYGULAMALAR İÇİN ÖNCELİK VE KRİTERLER

- (1) Desteklenecek projelerin seçiminde ölçek ekonomisi yaratılması, pazarlama, örgütlenme ve ürün işleme katkıları Uygulayıcı Kuruluş tarafından dikkate alınır.
- (2) Kırsal kalkınmaya yönelik çalışmalar kapsamında; kırsal ekonominin geliştirilmesi, kırsal ve kentsel ekonominin entegrasyonu, istihdam imkânlarının artırılması, kırsal çevrenin iyileştirilmesi ve doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımına ilişkin projeler desteklenebilir.
- (3) Öncelikli olarak desteklenecek proje konuları aşağıda verilmiştir:
 - a. Tarım ve gıda sektörlerinin rekabet gücünün geliştirilmesine yönelik projeler,
 - b. Yerel ve geleneksel ürünlerin pazarlanması, tanıtımı, geliştirilmesine yönelik tesis yapımını da içeren projeler,
 - c. Kırsal dezavantajlı alanlar önceliğinde bahçe bitkileri ve örtü altı yetiştiriciliğinin yaygınlaştırılmasına ilişkin projeler,
 - ç. Orman ürünlerinin değerlendirilmesine ilişkin projeler,
 - d. Bütüncül sosyal kalkınmanın sağlanması amacıyla çocukların, gençlerin ve kadınların sosyal hayata entegrasyonunu sağlayıcı projeler,
 - e. Tarımsal örgütlenmenin yetersiz olduğu pilot alanlarda örgütlenme ve markalaşmaya yönelik faaliyetleri destekleyici projeler,
 - f. Toprak ve su kaynaklarının korunması ve etkin kullanımına yönelik çevre dostu tarım uygulamalarını içeren projeler,

- g. Kırsal ekonominin çeşitlendirilmesi amacı ile özellikle dezavantajlı kesimlere yönelik tarım dışı sektörlerde istihdamın artırılmasını teşvik edecek mesleki beceri kazandırıcı proje ve faaliyetler,
- ğ. Doğal gaz ve su çıkışı olan yerler ile jeotermal enerji kaynağına sahip alanlarda teknik, mali, ekonomik ve sosyal analizlerin yapılmasının ardından katma değeri yüksek bir üretim olanağı söz konusu ise, bu sahanın üretime kazandırılması amacı ile örtü altı üretime yönelik projeler,
- h. İdare tarafından, tarım alanında desteklenmiş projeleri tamamlayıcı ve sanayiyle entegrasyonu sağlayacak projeler,
- ı. Köyün ortak kullanım alanlarında topluluk ormancılığı ve mera ıslahı konularını kapsayan ağaçlandırma ve erozyon kontrolü projeleri,
- i. Tarımsal üretim kapsamında; üretim, işleme, tasnif, depolama ve pazarlama ihtiyaçlarının giderilmesine yönelik projeler,
- j. TANAP kapsamında tarımsal sulama projelerinin yapımı ile hayvan içme suyu ve insan içme suyu altyapısına yönelik projeler,
- k. Bölgede doğada kendi halinde yetişen, pazar değeri yüksek meyvelerin çiftçi elinde kültüre alınarak yetiştirilmesi konusunda çiftçilere eğitim verilmesi, üretim alanları tesis etme, paketleme ve pazarlama projeleri,
- l. Bölgede sebze ve meyve üretim merkezi olan ve olmaya aday alanları kapsayacak şekilde bölgedeki belediyeler ile müşterek halk pazarları kurulması,
- m. KÖYDES ve SUKAP programlarını tamamlayıcı mahiyette kırsal altyapının iyileştirilmesine yönelik projeler desteklenebilir.

EK-I/5. TARIMSAL EĞİTİM VE YAYIM PROJESİ UYGULAMALARI İÇİN ÖNCELİK VE KRİTERLER

- (1) Tarımsal Eğitim ve Yayım projeleri kapsamında aşağıda yer alan faaliyetler öncelikle desteklenir:

- a. Bölge üniversiteleri ve araştırma enstitülerinin, araştırma ve uygulama birimleri ile ilgili kamu kurumlarının, çiftçi eğitim merkezlerinin yapımı, iyileştirilmesi ve eksik işlerinin tamamlanmasını amaçlayan projeler,
- b. Bölgede, tarımsal eğitim ve yayım konusunda çalışma yapan kurum ve kuruluşlardan gelecek ve aşağıdaki konuları içeren projeler:
 - i. Tarımsal eğitim ve yayıma yönelik yenilikçi uygulamaları,
 - ii. Çiftçilerin ihtiyaç duydukları eğitim yayım hizmetlerinin verilmesi konusunda çiftçi örgütlerinin harekete geçirilmesi,
 - iii. Çiftçi örgütlerinin idari ve teknik açıdan geliştirilip güçlendirilerek sürdürülebilir ve etkin bir yayım ve danışmanlık hizmeti vermelerinin desteklenmesi,
 - iv. Mevcut veya yeni kurulan tarımsal örgütlerin üyelerine eğitim, yayım ve danışmanlık hizmetlerinin sürdürülebilir bir şekilde verilmesi,
 - v. Mevcut ve alternatif ürün yetiştiriciliği konusunda çiftçilerin yeni teknik ve teknolojilerin uygulanması,
 - vi. Tarımsal üretimde ürün çeşitliliğinin sağlanması, tarımsal mekanizasyon, basınçlı sulama sistemleri, bitki besleme ve gübreleme, zirai mücadele vb. konularda eğitimler, vii. Çiftçi örgütlerinde tarımsal danışmanlık, eğitim ve yayım hizmetlerinin geliştirilmesine yönelik çalışmalar.

EK-I/6. ARAŞTIRMA, ETÜT VE EĞİTİM UYGULAMALARINA İLİŞKİN ÖNCELİK VE KRİTERLER

(1) Araştırma ve Etüt Uygulamaları kapsamında;

- a. Bölgeye yönelik gerçekleştirilecek olan araştırma, geliştirme, etüt projeleri ile birlikte istihdamı artırmaya yönelik araştırma, uygulama ve eğitim projeleri,
- b. Kuraklığın önlenmesi ve etkisinin azaltılmasına yönelik araştırma ve çalışmalar,
- c. Bölgede üretim yapan işletmelerin, ekonomik performanslarını ve kurumsal saygınlıklarını artıran, endüstriyel faaliyet kaynaklı çevresel ve sosyal sorunların

önüne geçmeyi hedefleyen; sanayide verimlilik, atıkların değerli ikincil hammaddelere dönüştürülmesi, eko-yenilikçi ürünlerin üretimi ve çevreye duyarlı tasarımların yapılması gibi konu başlıklarında pilot uygulamalar içeren projeler,

- ç. Sanayide üretim kapasitesi ve ürün kalitesinin artırılması, ürün standardizasyonunun sağlanması, ihraç pazarlarına yönelik ihtiyaçların/gereksinimlerin karşılanması ve ticaret hizmetleri gibi faaliyetlere yönelik pilot uygulamalar ile Ar-Ge personeli eğitimi, Ar-Ge ve test laboratuvarlarının kurulması, geliştirilmesi ile girişimcilik ve inovasyon ekosisteminin geliştirilmesine yönelik projeler,
- d. Yerleşim alanları, tarım alanları, yatırım bölgeleri ve canlılar için potansiyel tehlike oluşturan (obruk v.b.) jeolojik risklerin tespitine yönelik çalışmalar,
- e. Bölge açısından önem arz eden doğal kaynak rezervlerinin belirlenmesine yönelik çalışmalar

desteklenir.

- (2) Bölge kalkınmasına doğrudan katkı sağlayacak, sonuç odaklı, izlenebilir hedefleri olan projelere öncelik verilir.
- (3) Katı atıkların depolanması, kent içi ulaşım, tarımsal üretim ve turizm potansiyelinin saptanması konuları ile Eylem Planları kapsamında yer alan öncelikli konularda Uygulayıcı Kuruluşların araştırma ve etüt çalışmaları desteklenebilir.
- (4) Araştırma ve eğitim uygulamalarında hedef konu ve bölgeler belirlenirken İdare tarafından belirlenecek öncelikli konular veya geliri düşük olup dışarıya göç veren yöreler öncelikle dikkate alınır.
- (5) Araştırma ve eğitim uygulamaları neticesinde kurum ve kuruluşların bilgi altyapısı veya katılımcıların gelirlerine katkı sağlayacak sonuçlar elde etmeleri amaçlanır.
- (6) Üniversiteler arasındaki işbirliğinin artırılması, bilgi ve deneyim paylaşımına imkân sağlanması açısından birden çok kurumun katılımıyla uygulanacak projelere öncelik tanınır.

- (7) Araştırma ve eğitimlerin gerçekleştirilebilmesi ve ilçelerde yapılacak uygulamaları koordine edilebilmesi amacıyla Uygulayıcı Kuruluşlar bünyesinde ya da pilot bölgelerde birimler oluşturulabilir.
- (8) Desteklenecek projeler kapsamında elde edilen ürün ve çıktılarının pazarlanması, projelerin sürdürülebilirliğinin sağlanabilmesi amacı ile Uygulayıcı Kuruluş tarafından gerçekleştirilebilir.
- (9) Desteklenecek projelere ilişkin olarak araştırma ve eğitim programlarının içeriği, uygulama birimlerinin kuruluşu, üretilen ürünlerin pazarlanması ve benzeri diğer hususlar proje öncesi İdare ile Uygulayıcı Kuruluş arasında imzalanacak protokolde belirtilir.
- (10) Büyükbaş, küçükbaş, kanatlı ve arı ırklarının ıslahı ve yüksek verimli hayvanların neslinin devamının sağlanması amacıyla uygulanacak biyoteknolojik yöntemlerin yaygınlaştırılmasına yönelik projeler desteklenebilir.
- (11) Hassas Tarım gibi yeni teknolojilerin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için ihtiyaç duyulan yazılım-donanım, makine-ekipman temini ile bu sistemlerin uygulanması konularında farkındalık sağlayacak, yenilikçi ve kaynak kullanımında verim artırıcı tekniklerin yaygınlaştırılmasını amaçlayan projeler desteklenebilir.

EK-I/7. TURİZM VE KÜLTÜREL MİRAS ALTYAPISI PROJELERİNE İLİŞKİN UYGULAMALAR İÇİN ÖNCELİK VE KRİTERLER

- (1) Desteklenecek projelerde aşağıdaki hususlara öncelik verilir:
 - a. Bölgenin kendine has tarihi, doğal ve kültürel yapısını ön plana çıkarmaya ve bu değerleri turizm sektörüne kazandırmaya yönelik rölöve, restorasyon, restitüsyon ve rekonstrüksiyon, tefriş ve tanzim uygulamaları projeleri,,
 - b. Turizm Master Planı kararlarında yer alan projeler öncelikli olmak üzere turizm destinasyonu oluşturmaya yönelik Alt Projeler ile “Destinasyon Yönetimi” kapsamında oluşturulan yenilikçi projeler,
 - c. Kültürel Mirasın belgelenmesi ve envanter çalışmalarını kapsayan projeler,

- ç. Arkeolojik alanlarda yürütülen çalışmalar,
 - d. Tarihi kent merkezleri, ören yerleri ve yapı ölçeğinde; bütüncül bir yaklaşımla eksiklikleri giderecek olan rölöve, restorasyon, restitüsyon ve rekonstrüksiyon, meydan düzenleme, cephe iyileştirme, sağlıklılaştırma, çevre düzenleme, halihazır harita, koruma amaçlı imar planı v.b. çalışmalarını kapsayan projeler,
 - e. Kültürel mirasın korunması ve yönetimiyle ilgili önlemleri içeren alan yönetimi programı ve uygulanmasına yönelik projeler,
 - f. Manevi şahsiyetlerin kabirlerinin bulunduğu alanların veya bölgelerin tasarım ve uygulama projeleri.
- (2) Projelerde doğal ve tarihi değerlerin korunması, sosyal dokuya uyumun sağlanması ve koruma-kullanma dengesinin gözetilmesi hususları aranır.
- (3) Uygulamaların diğer sektörlerle (ulaştırma, tarım vb.) olan ilişkisi gözetilir ve bütüncül bir yaklaşım sergilenir.
- (4) Uygulayıcı Kuruluş tarafından uygulama projesi öncesi gerekli etüt ve analizler tamamlanarak tüm izinler alınır.
- (5) Kültürel Miras Projelerinde Aranılan Hususlar:
- a. Kültür Envanterleri projelerinde; Uygulayıcı Kuruluş, hazırlanan Kültür Varlıkları Envanterlerini Taşınmaz Ulusal Envanter Sistemine (TUES) entegre eder.
 - b. Desteklenecek projelerin tarihi kent bölgesi sınırları içerisinde yer alması gerekir.
 - c. Tarihi kent bölgelerinin canlandırılmasına ilişkin faaliyet ve projelerin gerçekleştirilmiş olduğu ve/veya hali hazırda devam eden projelerin bulunduğu alanlar öncelikli olarak desteklenir.
 - ç. Başvurusu yapılacak projelerin, koruma amaçlı imar planı varsa plana uygun olması, yok ise koruma amaçlı planlama ilkelerine ve koruma alanındaki mevzuata uygunluğu esastır.
 - d. Tarihi Kent Kimliğine sahip ve uygun görülen alanlarda projelendirme ve koruma amaçlı imar planı talepleri bu program kapsamında değerlendirmeye alınır.

- e. Manevi şahsiyetler için, başvurusu yapılacak projelerin tasarım ve uygulama projelerinin tamamlanmasının akabinde, manevi şahsiyetlerin buldukları şehrin tanıtımına ve anlatılmasına yönelik tanıtım faaliyetlerinin yapılması ve bahse konu maneviyat büyüklerinin yaşam felsefelerinin de anlatılarak inanç turizmi kapsamında değerlendirilmesi için tanıtım çalışmalarının hazırlanması da gerekir.
- f. Proje başvurusu yapan illerde mevcut ise Koruma Uygulama ve Denetim Bürolarının (KUDEB) uygun görüşünün proje dokümanına eklenmesi gerekir.

(6) Urartu Kültür Koridoru Projesi kapsamındaki öncelikler şunlardır:

- a. Proje kapsamında Van ve Bitlis İlleri başta olmak üzere Urartu Kültürel Mirasının bulunduğu yerleşim birimlerinde gelen talepler değerlendirmeye alınır.
- b. Kültürel, doğal mirasın korunması ve ekonomik potansiyelin değerlendirilmesi ile yerel ve özgün değerler açısından zengin bölgelerin yerel ölçekte örgütlenme ve işbirliklerini sağlayıcı rota planlama uygulamaları,
- c. Turistik faaliyetlerin yapılandırılmasında var olan kültürel mirasın rölöve, restorasyon ve restitüsyon projeleri ile turizme kazandırılması uygulamaları,
- ç. Urartu sosyal hayatının günümüz uygulamaları ile karşılaştırmasının yapılarak Urartu algısının belirginleştirilmesini sağlayıcı sosyal hayat imitasyonu uygulamaları,
- d. Urartu Kültür ve Medeniyetinin Bölge halkı tarafından bilinmesi ve sahiplenilmesini sağlayıcı yerel farkındalık uygulamaları desteklenir.

(8) DOKAP Turizm Sektörüne Ait Projeler, Doğu Karadeniz Bölgesi için Türkiye Turizm Stratejisi 2023'te hedeflenen yayla turizmini hayata geçirmek üzere onaylanan Doğu Karadeniz Turizm Master Planı'nda tanımlı Yeşil Yol güzergâhında;

- I. Mevcut yolların standardının iyileştirilmesi ve
- II. Turizm amaçlı altyapıların gerçekleştirilmesine ilişkin projeleri içerir.
- a. Desteklenecek projelerde aranan hususlar:
 - i. Turizm projelerinin Doğu Karadeniz Turizm Master Planı'na dayandırılması, bu Planda öngörülen önceliklendirme doğrultusunda desteklenmesi ve varış

noktası yönetiminin baz alınması esastır. ii. Doğu Karadeniz Turizm Master Planı kararlarına tezat teşkil eden, Plan kararları içinde yer almayan veya Planda öngörülen hedefleri olumsuz yönde etkileyecek projeler ile turizm sektörünü doğrudan ilgilendirmeyen belediyeçilik çalışmalarına ilişkin projeler bu kapsamda değerlendirilemez. Kamu kaynaklarından ödenek aktarılması uygun görülmeyen proje bileşenlerine ödenek aktarılmaz, bu bileşenlerin ilgilisi tarafından finanse edilmesi koşulu aranır.

iii. Turizm projelerinde doğal ve tarihi değerlerin korunması, yerel mimariye ve malzemelere uyum, koruma-kullanma dengesinin gözetilmesi ve sürdürülebilir turizm uygulamalarının geliştirilmesi hususları aranır.

iv. Projelerin etüt ve planlama çalışmaları, proje yapım işleri, harita alımı ve teknik kontrollük gibi müşavirlik hizmetleri için Uygulayıcı Kuruluşa tahsis edilen ödenek kullanılabilir. Ancak söz konusu harcamalar için ayrılacak toplam ödenek il ödeneğinin %5'ini geçemez.

v. Doğu Karadeniz Turizm Master Planı'nda öngörüldüğü şekilde "yol yapımı" çalışmaları sadece mevcut yolların standardının yükseltilmesinden ibarettir.

b. Teklif edilen yol projelerine ilişkin şartlar şunlardır:

i. Projenin Doğu Karadeniz Turizm Master Planı çerçevesinde belirlenen "Yeşil Yol" güzergâhındaki 1'inci öncelikli yol kapsamında geliştirilmesi ve kapsama başka yol yapımı işi alınmaması esastır. ii. Yeşil Yol Güzergah hattında oluşabilecek kısmi yeni yol (ham yol) yapımı zorunlu hallerinde [asgari bir midibüs için güvenli geçiş imkânı vermeyen, yol enine/boyuna eğimi ve kurp yarıçapı gibi parametrelerin standartları sağlayamadığı, zemin şartlarının uygunsuz olduğu (bataklık, kayalık, vb.) ve kamulaştırma ihtiyacı olan kesitlerde] kısmi güzergâh değişikliği teklifi Uygulayıcı Kuruluş tarafından gerekçeli rapora bağlanmak kaydıyla sunulabilir.

iii. Proje kapsamında, 1'inci öncelikli yolun yapımına ilişkin çalışmalar tamamlanmadan diğer yollara geçilemez.

iv. Yol yapımına ilişkin projeler çevreye yönelik olumsuz etkiler asgari düzeye indirilecek şekilde planlanır ve uygulanır. Projelerde, Karayolları Genel

Müdürlüğü tarafından yayımlanan Karayolu Tasarım El Kitabında yer verilen Karayolları Geometrik Standartlarına göre iki şeritli yollardan 3'üncü sınıf yol standardına uyulması, coğrafi koşullar ve arazinin topoğrafik yapısı nedeniyle bu standardın uygulanamayacağı veya uygulanmasının yüksek maliyet gerektirdiği yerlerde ise yine aynı Karayolları Geometrik Standartlarına göre iki şeritli yollardan 4'üncü sınıf yol standardının uygulanması esastır. Bunun dışında bir yol standardı uygulanabilmesi için DOKAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığından yazılı izin alınır.

- v. Yol çalışmalarında satıh kaplaması; yolun yer aldığı yükseklik ve iklim şartları, kullanım süresi ve yoğunluğu, malzeme taşıma giderleri ve yolcu konfor seviyesi gibi unsurlar dikkate alınarak belirlenir. Yol projeleri Karayolları Genel Müdürlüğü yol ağında bulunan yollar için önerilemez.
- vi. Trafik ve yol güvenliğine ilişkin levhalama, korkuluk vb. işler yol projeleri kapsamında ele alınır ve ayrıca yeni proje olarak değerlendirilmez. Doğu Karadeniz Turizm Master Planı'nda önerilen ve standardı belirlenen turistik amaçlı levhalama çalışmaları ise ayrı bir proje olarak değerlendirilir. "DOKAP İdaresinin Turizm Sektörüne Ait Projeleri"nin (viii) bendinde yer alan şartlara uyumu gerekir. Turistik amaçlı levhalama çalışmalarına yönelik projeler için öncelikle AB hibesi kullanımı aranır.
- vii. Uygulayıcı Kuruluş tarafından gerekli etütler (jeolojik-jeoteknik etüt, hidrolojik etüt, çığ etüdü vb.) ve projelendirme çalışmaları tamamlanmış, gerekli tüm izinler (Orman Genel Müdürlüğü, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü vb.) alınmış olmalıdır. Bu şekilde etüt, proje veya izinlerin teklif formuna eklenmesi sorumluluğu Uygulayıcı kuruluşa ait olup, söz konusu belgeleri eksik olan projeler desteklenmez. Ayrıca iyileştirilmesi yapılan yollarda trafik güvenliğinin sağlanması için can ve mal güvenliği ile ilgili tedbirlerin alınması/uygulanması Uygulayıcı Kuruluşlara aittir.
- viii. Yeşil yol levhalama standardında aşağıda belirtilen hükümler geçerlidir.

1. Standart Yol Levhaları

Standart yol levhaları (Tehlike Uyarı İşaretleri, Trafik Tanzim İşaretleri, Bilgi İşaretleri ve Durma-Parketme İşaretleri) “KGM Trafik İşaretleri El Kitabı” esas alınarak hazırlanacak olup, bu tarz levhalar yerine monte edilmeden önce DOKAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığına bilgi verilir.

2. Turistik Amaçlı Levhalar

Standart yol levhalarının yanı sıra tali yollarla yeşil yola bağlanan, yolculuk sırasında ziyaret edilebilecek kaynakları belirten, meraklıların yerel nüfusla kaynaşması ortamı sağlayan ve yerel halk tarafından dikilmiş intibasını veren levhaların kavşak noktalarına konması Uygulayıcı Kuruluşun sorumluluğundadır. Bu levhalar yerine monte edilmeden önce DOKAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığına bilgi verilir.

EK-I/8. BEŞERİ, SOSYAL VE KURUMSAL KAPASİTENİN ARTIRILMASI PROJELERİNE İLİŞKİN ÖNCELİK VE KRİTERLER

(1) Desteklenecek projelerde aşağıdaki hususlara öncelik verilir:

- a. Kamu kurumlarının beşeri ve kurumsal kapasitesinin artırılması ile bu kapsamda bölge potansiyellerinin harekete geçirilmesine dair projelerin ihtiyaçlarına yönelik projeler,
- b. Okuma Kültürünün Geliştirilmesi Projelerinde, yaygınlığı sağlamak ve mevcut fiziki kapasitelerden istifade etmek amacıyla öncelikli olarak uygun alanı olan camii, taziye evi vb. yapılardaki mekânların kütüphane olarak tasarlanması ve dönüşümünü içeren projeler,
- c. Okuma Kültürünün yaygınlaşmasına katkı sağlayacak semt kütüphaneleri ve/veya kent merkezi nüfusu 30 binin üzerinde olan yerleşim yerleri için Kültür ve Turizm Bakanlığının belirlediği standartlara uygun Çocuk kütüphanelerinin yapımını ön gören projeler,
- ç. Okuma alışkanlığının artırılması ve okuma kültürünü farkındalık yaratarak sürdürülebilir hale getirmeye yönelik faaliyetler

desteklenir.

- (2) Bölgenin kültürel, sosyal, bilimsel ve sanatsal altyapısını geliştirmeye yönelik projeler desteklenebilir. Bu kapsamda yapılacak desteklemelerde aşağıdaki kriterlere uygun projeler öncelikli olarak değerlendirilir:
 - a. Spor Alanları, Butik Sinema ve Tiyatro Salonları, Kültür Merkezleri, Bilim, Sanat ve Spor Etkinlikleri, Sinema Makinası ve Tiyatro Kostümleri alımlarını öngören vb. projeler,
 - b. Özellikle çocukların bedensel ve zihinsel gelişimlerine katkı sağlayacak, çocukların ve gençlerin bilime, sanata, kültürel ve sportif faaliyetlere olan ilgilerini artıracak ve bu alanlarda potansiyeli olanlar varsa onların yönlendirilmesi ve geliştirilmesine olanak sağlayacak projeler (Yazarlık Atölyesi, Sanat Atölyesi, İcat Atölyeleri, Yazar Buluşmaları, Şiir Günleri, Sokak ve Çocuk Oyunları Festivali, Bilim Şenliği vb.).
 - c. DAP İdaresi bu kapsamda, sadece musiki ve edebiyat mektepleri ile icat ve sistem atölyeleri projelerini destekler.
- (3) Yerelde kamunun, özel sektör ve STK'ların hizmet sunum kalitesinin yükseltilmesi ve Bölge'nin kalkınma kapasitesinin geliştirilmesine katkıda bulunmak üzere belirlenecek alanlarda, kamu kurum ve kuruluşlarına, özel sektör ve STK'lara yönelik gerçekleştirilecek kurumsal kapasite geliştirme, teorik ve pratik bileşenleri olan eğitim ve yayım projeleri desteklenebilir.
- (4) Bilim, kültür ve hoşgörü ortamına katkıda bulunmak suretiyle topluma mal olmuş önemli şahsiyetlerin hayat öğretilerine ve eserlerine dikkat çekilerek, fikir ve düşüncelerinin ulusal planlamalarla ve hedeflenen eylemlerle tanıtılmasına yönelik faaliyetler desteklenebilir.
- (5) Kurum ve kuruluşların daha sistematik ve verimli bir şekilde faaliyet gösterebilmesi için kurumsal kapasitesini geliştirmeye yönelik projeler/ faaliyetler desteklenebilir.
- (6) Bölge'nin fiziki, kültürel, toplumsal ve ekonomik yapısını ve sosyal kırılganlıklarını tespit etmeye yönelik yapılacak faaliyetler/projeler desteklenebilir.

(7) KOP Sosyal Gelişim Programı (SOGEP) kapsamında öncelikler şöyledir:

- a. Program kapsamında, KOP Bölgesinde bulunan kamu kurum ve kuruluşları, il/ilçe özel idareleri, üniversiteler ve belediyelerden yapılan proje başvuruları değerlendirilir.
- b. Program kapsamında aşağıda yer alan amaçlara yönelik oluşturulan projeler desteklenir.
 - i. Yoksulluk ve göç gibi olgulardan kaynaklanan sorunların giderilmesi; sığınmacılarla birlikte oluşan yeni toplum düzeninde insanların yaşadığı adaptasyon sorunlarının ortadan kaldırılması, engelli, yaşlı, çocuk ve kadın bireylerin içinde bulunduğu özel politika gerektiren kesimlerin ekonomik ve sosyal hayata aktif şekilde katılmalarının sağlanması ile toplumsal bütünleşmenin güçlendirilmesine katkı sağlayacak projeler, ii. Bölgede ihtiyaçlara uygun alanlarda nitelikli işgücünün yetiştirilmesi, mesleki bilgi ve becerilerin geliştirilmesi, gençlerin, kadınların ve engellilerin girişimcilik, liderlik vasıflarının artırılmasını sağlayacak projeler, iii. Mevcut altyapıyı harekete geçirerek toplumun ihtiyaç duyduğu kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetlerin geliştirilmesi, özellikle çocukların ve gençlerin bu tür faaliyetlerden yararlandırılması ve bu faaliyetlere yönlendirilmesi, madde bağımlılığı ile mücadele, eğitime devamın ve başarının artırılması, kültür bilincinin geliştirilmesi amaçlarını taşıyan projeler.
- c. Kamu kuruluşlarının İl Müdürlükleri için en fazla 2, İlçe Müdürlükleri için en fazla bir (1) proje desteklenir.
- ç. Belediyeler, il ve ilçe özel idarelerince teklif edilen projelerde KOPSOGEP destek tutarının en az yüzde 3'ü oranında aynı ya da nakdi eş finansman katkısı zorunludur.
- d. Yürütücü adayları yalnızca sorumlu oldukları KOP Bölgesi'nde yer alan il/iller dâhilinde proje/projeler ile başvurabilir ve bu projeleri yürütebilirler. Ancak il ve bölge içinden veya dışından aynı, nakdi ve/veya teknik destek vermek amacıyla proje ortakları proje uygulamasına katılabilirler.

- e. Projelerin değerlendirilmesi ve seğimi yapıldıktan sonra bütçenin artması durumunda en yüksek puanlı proje ya da projeler desteklenir. Puanların eşit olması durumunda eş finansman oranı yüksek olan seğilir.

EK-I/9. KENTİÇİ ULAŞIM PROJELERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİNE YÖNELİK KRİTERLER

- (1) Daha yaşanabilir kentlerin oluşturulmasına yönelik olarak, kentlerimizde sürdürülebilir ulaşım sistemlerinin tesis edilmesi temel amaçtır. Bu amaç doğrultusunda Kalkınma Planı ve diğer politika dokümanlarındaki hedef ve politikalara uygun projeler desteklenir. Projelerin seçiminde:
 - a. Öncelikli olarak ulaşım planlarında yer alan projelerin desteklenmesi,
 - b. İnsan odaklı, çevre dostu ulaşım sistemlerinin yaygınlaştırılması,
 - c. Otomobile olan bağımlılığının azaltılması,
 - ç. Yürümenin teşvik edilmesine yönelik yayalaştırma projelerinin geliştirilmesi,
 - d. Bisiklet gibi alternatif ulaşım sistemlerinin geliştirilmesi,
 - e. Hareket kısıtlılığı olanların erişilebilirliğinin kolaylaştırılması,
 - f. Kamu binaları ve ortak kullanım alanları başta olmak üzere şehirlerdeki hizmet noktalarına erişilebilirliğin artırılması,
 - g. Kentiçi ulaşımında trafik yönetimi ve toplu taşıma hizmetlerinde bilgi teknolojileri ve akıllı ulaşım sistemlerinin yaygınlaştırılması,
 - ğ. Okul öncesi eğitim ve ilkökul düzeyindeki çocuklar için eğitim faaliyetlerinin düzenlenmesi, ulaşım türleri ve trafik konularında toplumsal bilinç ve kültürün oluşturulması hususlarına öncelik verilir.

EK-I/10. YENİLENEBİLİR ENERJİ VE ENERJİ VERİMLİLİĞİ PROJELERİNE İLİŞKİN ÖNCELİK VE KRİTERLER

- (1) Desteklenecek projelerde aşağıdaki hususlara öncelik verilir:

- a. Yenilenebilir enerji ve enerji verimliliğinde teknik ve mesleki kapasitenin artırılmasına yönelik projeler,
- b. Yenilenebilir enerji ve enerji verimliliğinde kurumsal kapasitenin artırılmasına yönelik projeler,
- c. Yenilenebilir enerji üretimini teşvik edici ve yenilenebilir enerji sistemlerinin ülkemizde üretilmesine yönelik araştırma, etüt faaliyetleri,
- ç. Araştırma merkezi, enstitü, teknokent ve diğer akademik birimler tarafından gerçekleştirilen yenilenebilir enerji sektörüne ilişkin araştırma-geliştirme, hibrid sistem çalışmaları ve pilot uygulama projeleri,
- d. Enerji verimliliği alanında özellikle tarımsal sulama, sanayi ve kamu binalarındaki enerji yoğunluğunu azaltmaya yönelik model uygulamalar ve bilinçlendirme faaliyetleri,
- e. Yenilenebilir enerji ve enerji verimliliği alanlarındaki yenilikçi ve verim artırıcı teknolojilerin geliştirilmesine yönelik pilot uygulamalar içeren projeler,
- f. Kırsal alanda biyogaz, biyokütle enerjisi kullanımının yaygınlaştırılmasına yönelik Ar-Ge ve pilot uygulama projeleri,
- g. Meralarda yaşam kalitesini iyileştirmeye yönelik yenilenebilir enerji uygulamaları,
- ğ. Tarımsal sulama amacıyla su teminine yönelik kamu kurum kuruluşlarının enerji ihtiyacının güneş enerjisi sistemi vasıtasıyla karşılanmasına yönelik projeleri,
- h. Bölgelerin jeotermal potansiyeline yönelik yapılacak fizibilite çalışmaları ve pilot uygulama projeleri desteklenir.

EK-II/1: 2019 YILI PROJESİ/PROGRAMI ÖDENEK TAHSİS TABLOSU**Eş-Finansman Oranı:**

S. No	Uygulayıcı Kuruluş	Proje Adı	Proje Yeri	Proje Karakteristiği (1)	Proje Başlama-Bitiş Tarihi	Proje Tutarı (TL)	2019 Yılı Ödeneği (TL)
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							

(1) Sulama projelerinde sulama alanı, depolama hacmi, kanal uzunluğu; inşaat ve sera projelerinde m2 kapalı alan; makine-teçhizatı sayı (adet); hayvancılık projelerinde sayı (adet); yol uzunluğu (km); vd. proje itibarıyla uygun görülen göstergeler.

EK-II/2: İZLEME TABLOSU

İL :

**KAPSANAN
RAPOR DÖNEMİ:****İRTİBAT
BİLGİLERİ**

Yetkili :

Telefon:

Faks :

e-posta :

Projenin Adı	Projenin Yeri	Durumu (1)	İhale Tarihi	Sözleşme Tarihi	Sözleşme Bedeli (TL)	Harcama Tutarı (TL)	Eş Finansman Tutarı (TL)	Uygulayıcı Kuruluş Katkısı (TL)	İş		Gerçekleşme Yüzdesi	
									Artış	Eksiliş	Nakdi	Fiziki
İL TOPLAMI												

(1) Bu bölüme; "ihale aşamasında", "sözleşme aşamasında", "inşaatı devam ediyor", "tamamlandı" ibarelerinden uygun olanı yazılır.

(2) Proje uygulamasındaki aksaklıklar ve sonraki döneme ilişkin öngörüler yukarıdaki tabloya ek olarak rapor şeklinde sunulur.

EK-II/3: BİR SONRAKİ YILA SARKAN İŞLER İZLEME TABLOSU

İL :

Tarih:

İRTİBAT BİLGİLERİ

Yetkili :

Telefon :

Faks :

e-posta :

S.No	Projenin Adı	Yeri	Sözleşme Bedeli (TL)	İşe Başlama Tarihi	İşin Bitiş Tarihi	2018 Yılı		2019 Yılı		Açıklamalar
						Gerçekleşme		Gerçekleşme		
						Nakdi (yüzde)	Fiziki (yüzde)	Nakdi (yüzde)	Fiziki (yüzde)	
İl Toplamı										

EK-III: 2019 ... BKİ GENEL İZLEME RAPORU

Hazırlayan:			İletişim Bilgileri:			
2019 Yılı ... İzleme Dönemi Genel Gerçekleşmeler						
İl	Proje Adedi		Proje Toplam Bütçesi		Kümülatif Harcama	Göstergeler ¹
	Tamamlanan	Devam Eden	Tamamlanan	Devam Eden		
Toplam						

¹ Projelerin Uygulanması sonucunda elde edilen çıktılara ait gösterge değerleri açıklama halinde yazılır.